

MEMORIE VAN TOELICHTING

Onder verwijzing voor het overige naar de ingewonnen ambtsberichten ¹⁾ ten aanzien van de verzoeken om naturalisatie van Joseph Adler en 22 anderen, moge de ondergetekende het volgende aantekenen.

De staatloze verzoeker, Joseph Adler, genoemd in artikel 1, onder 1°., is te Berlijn geboren, waar hij woonde tot de omwenteling in 1933. Op vijf en twintigjarige leeftijd heeft hij zijn geboorteland verlaten en is hij naar Nederland vertrokken. Hij woont thans ruim vijftien jaren zonder onderbreking hier te lande en kan geacht worden te zijn ingeburgerd. Zijn echtgenote is van huis uit Poolse. Requestrant drijft te Utrecht voor eigen rekening een atelier voor dameskleding. Hij heeft ten behoeve van de illegaliteit nuttig werk verricht. Zijn echtgenote deed dienst als koerierster.

De staatloze verzoeker, genoemd in artikel 1, onder 2°., Maria Geertruida Cato Bauer, is in 1900 te Nijmegen geboren. Haar vader was van Duitse, haar moeder van Nederlandse herkomst. Sedert haar geboorte woont zij zonder onderbreking hier te lande. Zij kreeg een Nederlandse opvoeding en genoot Nederlands onderwijs. Requestrante staat in politiek opzicht gunstig bekend. Als kantoorbediende bij een melkinrichting voorziet zij in haar onderhoud.

De in artikel 1, onder 3°., genoemde verzoeker, Friedrich Johann Heinrich Brühne, is afkomstig uit Klusenberg in Westfalen en bezit de Duitse nationaliteit. Hij ontving zijn opvoeding in Duitsland, doch vertrok, na het verlaten der school, in 1907 naar Engeland. Met een onderbreking van ongeveer een jaar, gedurende welke tijd hij in zijn vaderland dienstplicht vervulde, woonde hij daar te lande tot April 1919. In October daaropvolgende kwam hij als vertegenwoordiger van een verfstoffenfabriek naar Nederland. Van die tijd af woont hij zonder onderbreking hier te lande. Sedert 1925 treedt hij op als directeur van een verfstoffenhandel. Requestrant, die in Engeland is gehuwd met een van origine Franse vrouw, is door langdurig verblijf buiten Duitsland van dit land vervreemd. Hij heeft zich aan de Nederlandse volksaard aangepast en gevoelt zich hier thuis. Hij, zowel als zijn echtgenote, hebben gedurende de oorlogsjaren een loyale houding ten opzichte van Nederland aangenomen.

De staatloze verzoeker, Wilhelm Busch, genoemd in artikel 1, onder 4°., is te Dresden geboren. Zijn opvoeding en opleiding genoot hij in Duitsland. Na het verlaten van het gymnasium heeft hij zich in verschillende plaatsen in Duitsland in het huiden- en ledervak bekwamd. In verband met het aan het bewind komen van het nazi-regiem vestigde hij zich in 1935 te Praag, vanwaar hij zich in 1937 naar Nederland heeft begeven. Hij trad als huidenexpert in dienst van de Koninklijke Lederfabriek Oosterwijk N.V., als hoedanig hij ook thans nog werkzaam is. Verzoeker, die met een Nederlandse vrouw is gehuwd, kan geacht worden te zijn ingeburgerd. Hij heeft zich gedurende de oorlogsjaren als een oprecht vriend van het Nederlandse volk doen kennen. Hij nam actief aan het verzet deel.

De in artikel 1, onder 5°., genoemde staatloze verzoeker, Louis Max Walther Bussenius, kwam in 1902 uit Duitsland naar Nederland ten einde dienst te nemen bij het Koninklijk Nederlands-Indische leger. Het daaropvolgende jaar vertrok hij als militair naar de tropen. In 1924 heeft hij als adjudant-onderofficier de dienst met pensioen verlaten. Hij is in Indonesië blijven wonen en is thans als pakhuismeester werkzaam bij een veembedrijf te Soerabaja. Requestrant, die zonder nationaliteit is, is met een Indonesische vrouw gehuwd, uit welk huwelijk in Indonesië twee zoons en drie dochters werden geboren. De dochters zijn met Nederlanders gehuwd, terwijl de zoons in artikel 3 van het ontwerp van wet ter naturalisatie worden voorgedragen. Verzoeker heeft zich tijdens de oorlog gedragen als van hem, indien hij Nederlander geweest ware, verwacht had mogen worden.

De vermoedelijke staatloze verzoekster, genoemd in artikel 1, onder 6°., Jacoba Elisabeth de Doctorovich, is te Amsterdam geboren. Haar vader was Oostenrijkse, haar moeder van Nederlandse herkomst. Verzoekster heeft nimmer in het buitenland gewoond. Zij kreeg een Nederlandse opvoeding en opleiding en gevoelt zich Nederlandse. Gedurende de bezettingsjaren heeft zij ten opzichte van Nederland een loyale houding aangenomen. Als secretaresse bij de Bedrijfsgroep Openbare Nutsbedrijven te Amsterdam voorziet zij in haar onderhoud.

De verzoeker, genoemd in artikel 1, onder 7°., Jan Michiel Geers, is de zoon van een Belgische vader en een Nederlandse moeder. Hij is geboren in de Noordbrabantse gemeente Budel en heeft daar zijn gehele leven gewoond. Verzoeker is in Nederlandse geest opgevoed. Hij is met een van origine Nederlandse vrouw gehuwd en gevoelt zich Nederlander. Zowel requestrant als zijn echtgenote hebben zich gedurende de oorlogsjaren gedragen zoals van toekomstige Nederlanders mocht worden verwacht. Verzoeker zelf behoorde tijdens de bezetting tot de vaste kern van de Luchtbeschermingsdienst te Budel. Na de bevrijding is hij in gemeentedienst overgegaan. Hij heeft voldoende inkomsten voor zich en zijn gezin.

De in artikel 1, onder 8°., genoemde verzoeker, Hirsz Gross, geboortig uit Tarnow (Polen), heeft zich in 1933 als staatloos vreemdeling van Oostenrijkse herkomst in Nederland gevestigd. Hij was vergezeld van zijn echtgenote en dochter. Achtereenvolgens woonde hij in Rotterdam, 's-Gravenhage en Naarden. Toen hij in 1942 van de bezettingsautoriteiten bevel kreeg zijn woonplaats te verlaten is hij met zijn gezin ondergedoken. De vrouw en dochter zijn kort daarop gearresteerd en via Westerbork naar een Duits concentratiekamp overgebracht, waar zij vermoedelijk zijn omgekomen. Verzoeker zelf is na de arrestatie van zijn gezinsleden naar Zwitserland uitgeweken. Na de bevrijding keerde hij naar ons land terug. Hij woont thans weder te Naarden. Hij kan geacht worden te zijn ingeburgerd. Als fabrikant van vulpen en potloden heeft hij voldoende middelen van bestaan.

De in artikel 1, onder 9°., genoemde verzoeker, Carl August Erich Hellmann is van Duitse herkomst. Geboren te Osnabrück (Duitsland) kwam hij in 1918 naar Nederland. Hij was toen 21 jaar oud. Aanvankelijk woonde hij enige jaren te Amsterdam, waar hij als kantoorbediende werkzaam was. Sedert 1922 is hij duurzaam te Hilversum gevestigd. Te zamen met zijn broeder drijft hij een handel in textiel, welke voldoende middelen van bestaan oplevert. Zowel requestrant als zijn echtgenote hebben zich tijdens de bezetting gedragen zoals van toekomstige Nederlanders mocht worden verwacht. Een wetsontwerp houdende o.a. de naturalisatie van verzoeker was in 1940 bij de Tweede Kamer der Staten-Generaal aangehangig.

De verzoeker, genoemd in artikel 1, onder 10°., Peter Jochum, werd in 1890 te Schiffweiler (Saargebiet) geboren uit Duitse ouders en bezit dientengevolge de Duitse nationaliteit. Hij bezocht in zijn geboorteplaats de lagere school en te St. Wendel een gymnasium en ontving nadien een opleiding voor priester aan het groot seminarie te Wenen. Van 1916 tot 1918 was hij als aalmoezenier in Duitse militaire dienst; vervolgens verbleef hij tot 1926 in verschillende kloosters in het buitenland. Sedert 1926 woont hij met een onderbreking van enkele maanden in 1937 in het Missiehuis te Steyl bij Tegelen. Hij gevoelt zich tot ons land aangetrokken, zoals ook uit zijn houding tijdens de bezetting bleken is.

De verzoekster, voorgedragen in artikel 1, onder 11°., Elsbeth Maeder, is geboortig uit Jersitz (vroeger Duitsland, thans Polen) en bezit de Duitse nationaliteit. Zij kwam in 1922 voor de eerste keer naar Nederland en woonde tot 1929 te Amsterdam. Vervolgens verbleef zij enige jaren te Berlijn, doch keerde in 1932 naar ons land terug. Van die tijd af woont zij zonder onderbreking hier te lande. Als kamerverhuurster voorziet zij in haar onderhoud. Gedurende de oorlogsjaren heeft zij zich het lot aangetrokken van twee joodse meisjes en deze verzorgd. Ook andere vervolgd hebben bij voorkomende gelegenheden bij requestrante een schuilplaats gevonden.

De in artikel 1, onder 12°., genoemde verzoeker, Johannes Carolus Franciscus de Man, is te Amsterdam geboren als zoon van een Belgische vader en een Nederlandse moeder. Laatstgenoemde heeft na het overlijden van haar echtgenoot de Nederlandse nationaliteit herkegen. Requestrant heeft, met een onderbreking van enkele jaren in zijn prille jeugd, steeds te Amsterdam gewoond. Hij kreeg een Nederlandse opvoeding en schoolopleiding en is met een van huis uit Nederlandse vrouw gehuwd. Als monteur heeft hij een broodwinning. Gedurende de bezetting heeft hij zich door onderduiken aan uitzending naar Duitsland weten te onttrekken.

De in artikel 1, onder 13°., genoemde verzoeker, Max Louis Meijers, is van Duitse herkomst. Hij werd in 1897 te Berlijn geboren en woonde tot 1930 in zijn geboorteland. In Januari 1930 werd hij

¹⁾ Zijn met de overige bij deze Memorie van Toelichting overgelegde stukken ondergelegd ter griffie, ter inzage van de leden.

met zijn echtgenote in het bevolkingsregister der gemeente Amsterdam ingeschreven komende van Berlijn. Van die tijd af woont hij zonder onderbreking hier te lande. Te Amsterdam drijft hij voor eigen rekening een fabriek in damesconfectiekleding, hetgeen hem voldoende middelen van bestaan oplevert. In verband met hun joodse afstamming waren requestrant en zijn echtgenote van Juli 1942 tot aan het einde van de oorlog te Hindelopen in Friesland ondergedoken. Voor zoveel in hun vermogen lag hebben zij in die periode aan de verzetsbeweging hulp verleend.

De in artikel 1, onder 14°, genoemde verzoeker, genaamd Alphons Marie Jean van de Ven, is de zoon van Belgische ouders en bezit de Belgische nationaliteit. Hij is te Breda geboren en heeft daar steeds gewoond. Hij genoot lager en uitgebreid lager onderwijs aan Nederlandse scholen en is in het bezit van verschillende handelsdiploma's. Als bureelambtenaar op arbeidscontract bij het Staatsbedrijf der Posterijen, Telegrafie en Telefonie voorziet hij in zijn onderhoud. Verzoeker onderscheidt zich in niets van een geboren Nederlander. Gedurende de oorlogsjaren heeft hij door ziekte voor te wenden zich aan de arbeidsplicht kunnen onttrekken.

De verzoeker, genoemd in artikel 2, onder 1°, Wilhelm Bornstein, geboortig uit Wenen en van Oostenrijkse nationaliteit, verblijft met een korte onderbreking in 1938, sedert 1933 hier te lande. Hij kwam als politiek vluchteling na de aansluiting van Oostenrijk bij Duitsland naar ons land en was in 1940 voornemens naar de Verenigde Staten van Amerika te emigreren. Het uitbreken van de oorlog belette het vertrek. In Mei 1940 werd hij in het vluchtelingenkamp te Hoek van Holland door de Duitsers gevangen genomen. Kort na zijn invrijheidstelling in Juli 1942 is hij ondergedoken. Hij sloot zich aan bij een verzetsgroep en trad later toe tot de Binnenlandse Strijdkrachten. Verzoeker dient als soldaat bij de Geneeskundige Dienst der Koninklijke Landmacht. Hij is met een Nederlandse vrouw gehuwd, gevoelt zich in ons land thuis en wenst te blijven.

De in artikel 2, onder 2°, genoemde verzoeker, Karel Lodewijk de Munck, is te 's-Gravenzande geboren uit een Belgische vader en een van origine Nederlandse moeder. Hij heeft nimmer in het buitenland gewoond, kreeg een Nederlandse opvoeding en is met een van huis uit Nederlandse vrouw gehuwd. Van Maart 1919 tot April 1920 was hij hier te lande onder de wapenen. In politiek opzicht heeft hij zich gedurende de oorlogsjaren gedragen zoals van een toekomstige Nederlander mocht worden verwacht. Als tuinder heeft hij een bestaan voor zich en zijn gezin.

De verzoeker, voorgedragen in artikel 2, onder 3°, Francois Adolphe Daniel Nitsche, werd in 1907 te Antwerpen geboren als zoon van een Duitse vader en een van origine Belgische moeder. Hij bezit de Duitse nationaliteit. In 1918 kwam hij, elf jaar oud, met zijn ouders naar Nederland. Sedertdien woont hij zonder onderbreking hier te lande. Na het verlaten der school was hij aanvankelijk als leerling fotograaf bij zijn vader werkzaam. Sedert 1932 exploiteert hij voor eigen rekening een winkel in parfumeriën te Rotterdam. Hij kan op voldoende wijze in het onderhoud van zich en zijn echtgenote voorzien. Laatstgenoemde is Nederlandse van geboorte. Zowel verzoeker als zijn echtgenote hebben zich gedurende de oorlogsjaren zeer verdienstelijk gemaakt. Beiden hebben daadwerkelijk aan het verzet deelgenomen.

De staatloze verzoeker, genoemd in artikel 2, onder 4°, Johann Osojnik, stamt van Oostenrijkse ouders. Hij is te Meerbeck in Duitsland geboren en kwam in 1916, twee jaren oud, met zijn ouders

herwaarts. Het gezin vestigde zich te Kerkrade, in welke gemeente verzoeker sedertdien steeds heeft gewoond. Hij kreeg een Nederlandse opvoeding, genoot Nederlands onderwijs en heeft hier te lande zijn dienstplicht vervuld. Thans is hij als ijzerconstructie-monteur in loondienst werkzaam. Zijn echtgenote, met wie hij in 1938 is gehuwd, was Duitse van geboorte. Gezegd kan worden dat requestrant zich met ons land en volk heeft vereenzelvigd. Tijdens de bezetting heeft hij zich gedragen zoals van een toekomstig Nederlander mocht worden verwacht. Hieraan doet niet af, dat hij, nadat zijn vakbond door het Nederlandse Arbeidsfront was overgenomen, van deze instelling werklozensteun heeft ontvangen.

De verzoeker, genoemd in artikel 2, onder 5°, Edward Jan Popieluch, is geboortig uit Jablonow (Polen) en bezit de Poolse nationaliteit. Na het verlaten der school was hij in zijn geboorteland werkzaam als boormeester, totdat hij in 1938 als reserve-officier van het Poolse leger in militaire dienst werd geroepen. Hij nam deel aan de verdediging van zijn vaderland en week vervolgens naar Engeland uit. Als officier heeft hij met het in Engeland gevormde Poolse leger de veldtocht in West-Europa medegemaakt. Hij bevond zich bij de troepen die o.m. in ons land opereerden. Na de capitulatie van Duitsland is hij aldaar bij het bezettingsleger geplaatst. Verzoeker is in Januari 1947 met een van origine Poolse vrouw gehuwd. Na zij demobilisatie in April 1947 heeft hij zich met zijn echtgenote hier te lande gevestigd. Hij is als assistent-boormeester in dienst getreden van de Bataafse Petroleum Maatschappij en woont thans met zijn echtgenote en het uit het huwelijk hier te lande geboren kind, te Coevorden. Requestrant is niet voornemens naar zijn geboorteland terug te keren.

De in artikel 2, onder 6°, genoemde verzoeker, Erich Schnauffer, is geboortig uit Dusseldorp en bezit de Duitse nationaliteit. Hij kwam in 1931, tien jaar oud, met zijn ouders naar Nederland. Sedertdien woont hij zonder onderbreking hier te lande. Hij heeft gedeeltelijk Nederland onderwijs genoten en is in het bezit van enige handelsdiploma's. Hij is als kantoorbediende werkzaam bij de Prins Bernhard Stichting en voorziet aldus in zijn onderhoud. Hij heeft actief aan het verzet deelgenomen en is geruime tijd lid geweest van de Binnenlandse Strijdkrachten.

Het wil de ondergetekende voorkomen, dat de in artikel 2 genoemde verzoekers, met het oog op de door hen aan de lande bewezen diensten voor kosteloze naturalisatie in aanmerking mogen worden gebracht, terwijl de omstandigheid, dat de in dit artikel, onder 5°, genoemde verzoeker niet voldoet aan het bepaalde van artikel 3, vierde lid, onder 2°, van de wet op het Nederlanderschap en het ingezetenschap geen bezwaar voor zijn naturalisatie behoeft op te leveren.

De verzoekers genoemd in artikel 1, onder 5°, en in artikel 2, onder 2°, hebben voor het intreden van de meerderjarigheid van hun in artikel 3 genoemde kinderen het verzoek om naturalisatie ingediend. Het is billijk deze kinderen alsnog bij uitdrukkelijke wetsbepaling mede te naturaliseren.

Ten aanzien van allen geldt, dat zij, hetzij omdat zij thans geen nationaliteit hebben, hetzij omdat zij hun nationaliteit door de voorgestelde naturalisatie zullen verliezen, niet een dubbele nationaliteit zullen hebben.

De Minister van Justitie,

WIJERS.